

VARLIK YÖNETİM SEKTÖRÜ

Varlık Yönetim Sektörü, 2020 yılında birçok faktörden etkilenerek, önceki yıllara göre durağan bir dönem geçirmiştir. Söz konusu faktörlerin başında Covid-19 salgını gelmektedir. Sektör, yapısı ve işleyişi gereği pandemiden doğrudan değil dolaylı olarak etkilenmiştir. Sektör 2020 yılında bankacılık sektöründeki sorunlu alacak stokunun artması nedeniyle önceki yıllarda olduğu gibi hareketli bir dönem beklemekteydi. Ancak pandemi nedeniyle yaşanan kapanmalar, ekonomik aktivitedeki gerileme, risk algısının bozulması vb. etkiler nedeniyle bankacılık sektörünün ciddi şekilde etkilenmesi sonucu, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) 2020 yılı Mart ayında, kredilerin yakın izleme ve tahsili gecikmiş olarak sınıflandırma sürelerini uzatan bir düzenleme yapmıştır. Böylelikle bankacılık sektörünün sorunlu alacakları gerektiği gibi sınıflandırılmadığı için, tahsili gecikmiş alacaklar (TGA) da olması gerekenden daha az olarak kayıtlara geçmiştir. Bu durum; bankaların aktif rasyosu üzerindeki bozulmayı sınırlamış, TGA satışı yapma baskısını azaltmış ve ekonomik belirsizliğin de etkisiyle bankacılık sektörünün bekle gör stratejisine geçmesine sebep olmuştur.

2020 yılında VYŞ sektörüne 1 milyar TL'den az bir TGA satışı gerçekleşmiştir. Söz konusu tutar sektörün potansiyelinin oldukça gerisinde olup, uzun yıllardır bu kadar düşük tutarda satış söz konusu olmamıştır. Sektör şirketleri TGA satışının çok kısıtlı olduğu 2020 yılında hem pandemi koşullarına göre organizasyonlarını uyarlamaya hem de tahsilatlara yönelik beklenen düşüşün etkisini azaltmaya yoğunlaşmışlardır. Mayıs 2021 itibarıyla sektörde 19 tane şirket faaliyet göstermekle birlikte, iki şirketin hâkimiyeti devam etmektedir. 2020 yılında ciddi tutarlarda TGA satışı olmaması sektör şirketlerini, ellerinde bulunan portföylere yoğunlaşmaya ve yeni tahsilat yöntemlerinin geliştirilmesine yöneltmiştir. Ancak bazı istisnalar dışında sektör şirketlerinin 2020 yılı tahsilat performansı gerilemiştir. Sektör temsilcilerinin açıklamış olduğu verilere göre sektör, 2020 yıl sonu itibarıyla finansal kesimden toplamda 62,6 milyar TL'lik bir TGA devralmış, buna karşılık ise 5,3 milyar TL'lik satın alım bedeli ödemiştir. Sektöre ağırlıklı olarak teminatsız bireysel kredi ve kredi kartı kaynaklı TGA'ların satışı yapılırken, son dönemlerde bankacılık sektörünün TGA stoku içerisinde KOBİ ve kurumsal alacakların da artmış olması bu alanlardaki satış beklentisini arttırmıştır.

Sektör özellikle finansal kesimdeki TGA stokunun artması nedeniyle halen büyüme potansiyelini korumaktadır. Her ne kadar, satışlarda ciddi düzeyde azalma meydana gelse de öncü göstergeler ilerleyen yıllarda sektör şirketlerine ciddi iş yükü düşeceğini göstermektedir. Bankacılık sektörünün sorunlu alacak tutarı 2019 yılında 150,8 milyar TL iken 2020 yıl sonu itibarıyla anlamlı bir değişiklik olmayarak 152,6 milyar TL seviyesinde kalmıştır. Ancak, ikinci grup (yakın izlemedeki kredilerin ödemelerinde gecikme olan) kredilerde artış yaşandığı ve bu yakın izlemedeki kredilerin çözüme kavuşturulması gerektiği de önemli olan bir konudur. Bankacılık sektörünün TGA stoku ve ikinci grup kredilerinin toplamının 500 milyar TL'yi geçmesi sektörü canlı tutan ana unsurdur. 2020 yılında da yabancı yatırımcıların girmediği sektöre yerli bir yatırım bankası varlık yönetim şirketi kurarak giriş yapmıştır.

Ayrıca sektörün ekonomik programlarda, geliştirilmesi ve etkinliğinin artırılması öngörülen bir alan olarak yer alması önemli bir adım olarak değerlendirilmektedir. Sektöre tanınan vergi avantajının süresiz hale getirilmesine ve sektörün Finansal Kurumlar Birliği altında yer almasına ilişkin çalışmalar, sektörün benimsediği ve finansal sistemin bir unsuru olarak değerlendirildiğini göstermektedir. Hem biriken TGA stoku hem de otoritenin yeni yaklaşımı önümüzdeki dönemlerde sektöre ciddi tutarlarda TGA satışı yapılması beklentisi yaratmaktadır. Diğer taraftan, birçok defa kamu bankalarının sorunlu alacaklarına yönelik çözümler bulunmaya çalışılmıştır. Her ne kadar 2003 yılından beri, bu amaçla sürdürülen ortak bir varlık yönetim şirketinin/fonun kurulması denemeleri henüz başarılı olmasa da zaman zaman gündeme gelmeye devam etmektedir.

VARLIK YÖNETİM SEKTÖRÜ

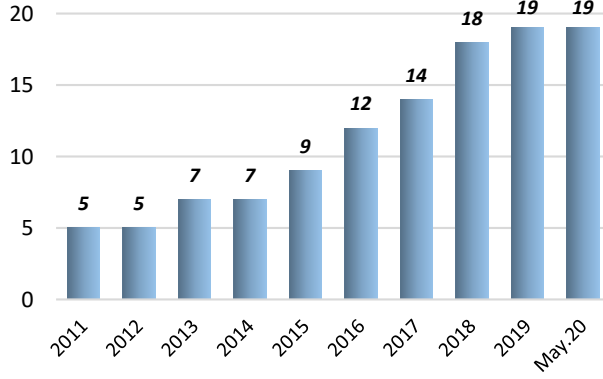
Ayrıca sektörün ekonomik programlarda, geliştirilmesi ve etkinliğinin artırılması öngörülen bir alan olarak yer alması önemli bir adım olarak değerlendirilmektedir. Sektöre tanınan vergi avantajının süresiz hale getirilmesine ve sektörün Finansal Kurumlar Birliği altında yer almasına ilişkin çalışmalar, sektörün benimsendiği ve finansal sistemin bir unsuru olarak değerlendirildiğini göstermektedir. Hem biriken TGA stoku hem de otoritenin yeni yaklaşımı önümüzdeki dönemlerde sektöre ciddi tutarlarda TGA satışı yapılması beklentisi yaratmaktadır. Diğer taraftan, birçok defa kamu bankalarının sorunlu alacaklarına yönelik çözümler bulunmaya çalışılmıştır. Her ne kadar 2003 yılından beri, bu amaçla sürdürülen ortak bir varlık yönetim şirketinin/fonun kurulması denemeleri henüz başarılı olmasa da zaman zaman gündeme gelmeye devam etmektedir.

Sektörün rolüne bakıldığında; şimdiye kadar 1,2 milyon borçlu müşterinin dosyasının çözümlendiği, 2,1 milyon borçlu dosyasının ise çözümlenmeye çalışıldığı görülmektedir. Sektör toplamda 19 şirket, 2 binden fazla personel ile ağırlıklı olarak bireysel borçlulara yönelik faaliyet göstermektedir. Sektör tarafından yönetilen borçlu sayısının 3 milyonun üzerinde olduğu ve aynı zamanda finans kesiminde artan sorunlu alacak hacmi dikkate alındığında sektörün oldukça geniş bir kitleyle temas ettiği görülmektedir.

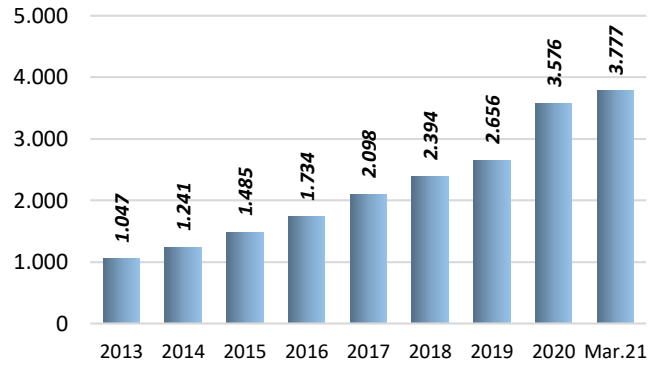
Sektörde özellikle küçük şirketler fonlama sıkıntısı yaşamaktadır. Ancak, halen sermayesi kadar TGA almamış olan şirketler de mevcuttur. Bankaların küçük VYŞ'lerin fonlamasına isteksiz yaklaşımı, sektördeki rekabeti olumsuz etkilemektedir. Sermaye bakımından ölçek büyüklüğüne henüz ulaşmamış olan küçük VYŞ'ler hem piyasa hem de kendi finansal yapılarını bozucu şekilde satın alımlar yapmaktadır. Sınırlı track-record ve know-how sahibi bu şirketlerin yaptıkları alımların, sektörde verimliliğini azaltan bir unsur olarak karşımıza çıkması beklenmektedir.

GÖSTERGELER

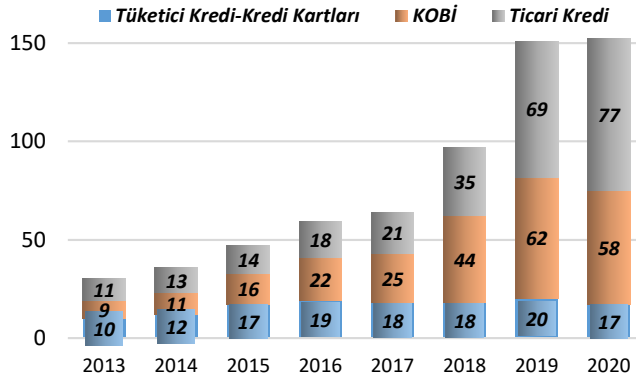
Şekil 1- Varlık Yönetim Şirket Sayısı

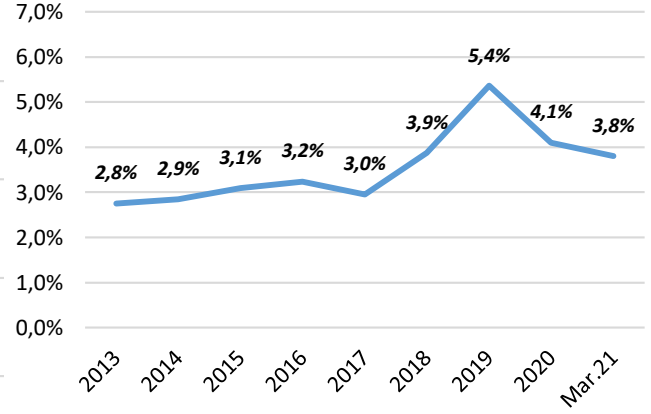
Şekil 2- Bankacılık Sektörü Top. Krediler, Milyar TL

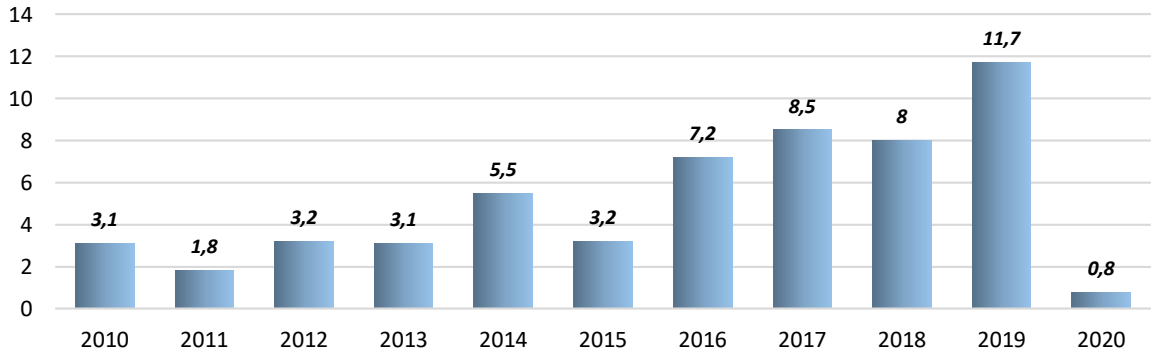
Şekil 3- Bankacılık Sektörü TGA, Milyar TL

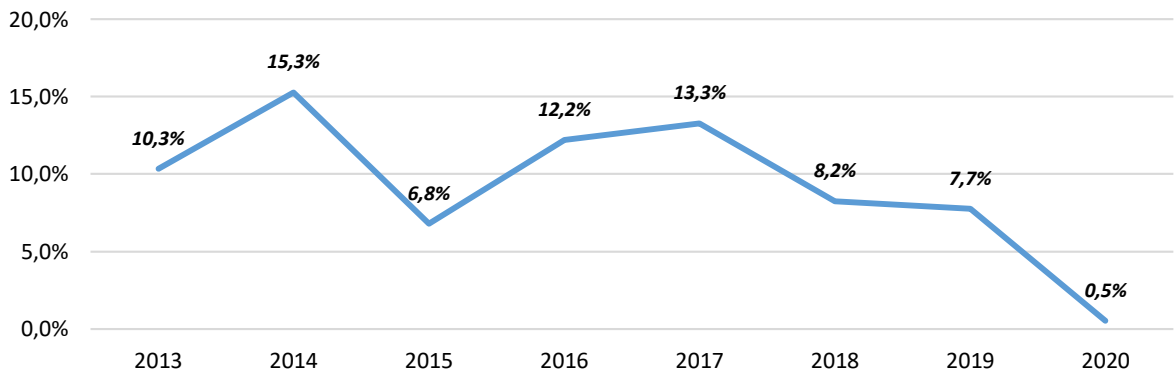
Şekil 4- Bankacılık Sektörü TGA Oranı

Şekil 5- VYŞ'lere Satılan TGA, Milyar TL

Şekil 6- VYŞ'lere Satılan TGA/Bankacılık Sektörü TGA

İstanbul Uluslararası Derecelendirme Hizmetleri A.Ş.

Esentepe Mah. Büyükdere Cad. Müselles Sok. Onur İş Merkezi No:1/2
Şişli / İSTANBUL

Tel: 0212 272 01 44

Fax: 0212 257 54 85

Mazlum Eraslan – Kredi Derecelendirme Uzmanı

mazlum@turkrating.com

Bu rapordaki bilgiler ve yorumlar, kamuya açık, güvenilir olduğuna inanılan kaynaklardan temin edilen bilgilerden derlenmiştir. Bununla beraber, bu raporda geçen bilgilerin kullanılması veya bu raporun yararlandığı kaynaklardaki hata ve eksikliklerden doğan bilgilerin kullanılması sonucunda yatırımcıların uğrayabilecekleri doğrudan ve/veya dolaylı zararlardan İstanbul Uluslararası Derecelendirme Hizmetleri A.Ş. sorumlu tutulamaz. Bu raporlar hiçbir şekilde menkul kıymetlerin alımı veya satımı konusunda tavsiye olarak yorumlanmamalıdır. Kullanan ancak kendi bilgi, inisiyatif ve değerlendirmesi ile hareket edecektir.
